

А. В. Сімакоў: “ДАСЛЕДАВАННЕ КАНВЕРТАЎ З ЭЛЕМЕНТАМІ ПЕРАСЦЯРОГ (НА ПРЫКЛАДЗЕ ПЕРАПІСКІ ІНДЗЕЯНІСТАЎ ГОМЕЛЯ)”

Анатацыя. З вялікімі масівамі перапіскі звязаныя праблемы ўліку, захоўвання, алічбоўкі, ацэнкі інфарматыўнасці, важнасці інфармацыі. Вопыт асобных даследчыкаў і калекцыянераў можа быць карысны для распрацоўкі рэкамендацый па стварэнні і выкарыстанні даведачнай інфармацыі па асобных кампанентах дакументацыі, атрыманай па пошце. У гэтым паведамленні разглядаюцца ўваходныя канверты, якія захоўваюцца індзеяністамі ў Гомелі. Крыніцай звестак з'яўляюцца канверты ў арыгіналах або копіях, а таксама запісы, якія знаходзяцца ва ўласна лістах, дзённікавых запісных кніжках, журналах, рэгістрацыйных картатэках і выкарыстоўваюцца для ўзнаўлення дадзеных пры адсутнасці або страце дат атрымання, пастаўленых на канверце, адсутнасці штэмпеляў або іх частковай нечытальнасці. Аналіз знешняга выгляду і характарыстык асобных элементаў канвертаў можа складаць субдысцыпліну крыніцазнаўства.

Гісторыя ўліку і апрацоўкі канвертаў

Інфармацыя, атрыманая з канвертаў, можа быць класіфікаваная як 1) дубліруючая змест лістоў і дадаткаў або 2) унікальная па сваім складзе. Яе можна падзяліць на 1) стандартную (якая 1) крытычна або 2) не крытычна неабходная для дастаўкі адпраўлення) і 2) дадаткова дададзеную. Апошняя можа з'явіцца як 1) істотная заўвага (папраўка) адпраўшчыка або паштовага работніка або 2) факультатыўнае дапаўненне. Папера, металічныя і пластыкавыя элементы, форма і фармат, друкаваная або дададзеная тэкставая інфармацыі і графіка на канвертах, а таксама пашкоджанні могуць быць дэталёва прааналізаваныя.

Мы не гатовыя прадставіць падрабязную статыстыку і ўсе асноўныя характарыстыкі канвертаў, якія атрымалі гомельскія індзеяністы з канца 1970-х гг. Нашай мэтай з'яўляецца падсумаваць некаторых вынікаў практычнай апрацоўкі, тэхнікі алічбоўкі канвертаў, увядзення звестак пра іх у электронныя табліцы (ЭТ).

Карэспандэнцыя адносіцца да найважнейшых груп захоўвання, і яе адпрацоўцы – рэгістрацыі, апісанню, фатаграфаванню або сканіраванню і кантролю выкарыстання звестак з яе ў даследчых артыкулах – складальнікі калекцый мусілі надаваць належную ўвагу. Безумоўна памылковым было не рабіць аператыўна ўсе неабходныя дзеянні па ўліку і забеспячэнні гарантый захавання карэспандэнцыі – прынамсі эксклюзіўнай часткі атрыманых па пошце адзінак захоўвання. Іх варта разглядаць як першачарговыя, больш

важныя, чым праца з друкаванымі матэрыяламі. Апошняя дамінавала ў нашай дзейнасці, але гісторыкі беларускай амерыканістыкі больш ацэняць эксклюзіўныя матэрыялы.

Сканіраванне

Назвы файлаў сканаў канвертаў першапачаткова (пачатак сканіравання – у 2007 г.) мелі наступныя асноўныя коды: «kv» – указанне, што гэта канверт, «_BY» і падобныя – краіна, «-1_*» – арганізацыя або «_*» – прозвішча на мове арыгінала, «rm» – выходны штэмпель (пасля чаго без прабелу – тапонім або код, які яго замяняе), «n*» (цяпер «#*») – рэгістрацыйны нумар канверта, «=>» – нумар у групе канвертаў ад аднаго адпраўшчыка (з перанумараваннем пры папраўцы храналагічнага парадку). Пасля прозвішча або назвы арганізацыі ставілася дата з выходнага штэмпеля (або, пры яе адсутнасці, дата напісання ліста). Часам як дапаможныя (часовыя) указваліся ўваходныя даты, напрыклад, дата атрымання ліста – «atr_» (заменена на «-r»).

Тып сканіравання для канвертаў, як і для ўваходных лістоў і дакументаў з дадаткаў, якія маюць маргіналіі: заўсёды каляровае (каляровы дакумент – kd, каляровае фота – kf); у большасці выпадкаў указвалася лічба dpi (спачатку пераважна 150, пазней звычайна 200, часам больш, асабліва для мэт прачытання інфармацыі са штэмпеляў); змяшчаліся: указанне на зроблены скан адваротнага боку («see v» і «v», пазней «s-1», «s-2»), звесткі пра тоны, яркасць, кантраснасць, рамку.

Пазней, ужо на стадыі сартавання файлаў, праверкі, дадання прапушчаных звестак, уводзіліся коды: «f-1» – «f-5» – фарматы канвертаў (малыя, сярэднія, вялікія, звышвялікія і пасылкі), «с-» колер (white, manilla, red і інш.); да дат, якія важныя пры адсутнасці або непаўнаце даты на ўваходных штэмпелях: гомельскі штэмпель – rm-gm, дата напісання лістоў (ld); інш.

Некаторыя скарачэнні падлягаюць яшчэ большай аптымізацыі для магчымасці змясціць у імені файла больш інфармацыі.

Сканіраваліся не адразу два бакі, адваротны – толькі пры наяўнасці зваротнага адраса і іншых важных адзнак адпраўшчыка або паштовых службаў з месца адпраўкі і прамежавых пунктаў фіксацыі руху адпраўлення. Для сканіравання адваротнага боку патрабавалася падрыхтоўка з увядзеннем рукапісных адзнак: код краіны, прозвішча (спачатку ставіліся шыфры для іх) або назва арганізацыі, даты з усіх штэмпеляў, дата атрымання, калі яна не была пастаўлена пры атрыманні.

Важнасць уваходных штэмпеляў разглядалася як меншая, звесткі пра іх уводзіліся ў даведнікі па меры неабходнасці.

Фатаграфаванне

Фатаграфаванне канвертаў практыкавалася ў выпадках аператыўнай фіксацыі атрыманых адпраўленняў з 2011 г., калі актыўная папяровая перапіска скончылася. Яно патрабавалася таксама для паўторнай алічбоўкі канвертаў і дадаткаў вялікіх фарматаў (да гэтага рабілася двума або больш сканамі).

Статыстыка

Краіны, з якіх прыйшлі канверты, – алфавітны спіс з кодамі: АМЕРЫКА: Аргенціна (AR), Бразілія (BR), ЗША (US), Канада (CA), Куба (CU), Мексіка (MX), Перу (PE), Чылі (CL), Ямайка (JM); АЎСТРАЛІЯ І АКІЯНІЯ: Аўстралія (AU); ЕЎРОПА: Аўстрыя (AT), Балгарыя (BG), Беларусь (BY), Бельгія (BE), Венгрыя (HU), Вялікабрытанія (UK), Германія (DE), Данія (DK), Іспанія (ES), Італія (IT), Латвія (LV), Літва (LT), Нідэрланды (NL), Партугалія (PT), Польшча (PL), Расія (RU), Украіна (UA), Фінляндыя (FI), Францыя (FR), Чэхія (CZ), Швейцарыя (CH), Швецыя (SE); АЗІЯ: Індыя (IN), Казахстан (KZ), Таджыкістан (TJ), Узбекістан (UZ), Японія (JP). Усяго – 37 краін (лісты ў рэспублікі часоў СССР размеркаваныя па сучасных краінах), у т.л. Амерыкі – 9, Аўстраліі і Акіяніі -1, Еўропы – 22, Азіі – 5.

Не ўлічваюцца вернутыя лісты, якія маюць штэмпелі паштовых службаў адпаведных краін, як, напрыклад, у выпадках з Панамай (г. Панама, 1996) і Ірландыяй (Дублін, 1998) (яны могуць быць аднесеныя да ўваходнай карэспандэнцыі (канвертаў) у шырокім сэнсе і ўключаюцца ў рэгістратар уваходных адпраўленняў, у адрозненне ад вернутых з-за няпоўнай аплаты і іншых «мясцовых» тэхнічных прычын).

Малая колькасць краін / лістоў з Лацінскай Амерыкі ў Гомелі тлумачыцца спецыялізацыяй, звычкамі і лёсам трох асноўных актывістаў, якія паўплывалі на дыспрапорцыю на карысць ЗША і Канады. Уваходная карэспандэнцыя двух калег у Гомелі ў адным выпадку (А. Снітко) уяўляе сабой пераважна масіў лістоў з рэспублік СССР пры амаль поўнай адсутнасці лістоў з-за мяжы (выключэнне – інфармацыйныя рассылкі з Вялікабрытаніі), у другім (В. Рудэнка) уключала шматлікія адпраўленні з многіх краін свету ў рамках інтэрнацыяналісцкіх кампаній, якія амаль цалкам страчаныя. Выключэнне складаюць лісты В. Рудэнкі з Масквы ў Гомель. Яны – унікальны прыклад эксперыментаў з канвертамі, якія ўключалі мадыфікацыю бланкавых канвертаў маскоўскіх арганізацый, знойдзеных у макулатуры, наклейкамі і надпісамі, якія не ўпісваюцца ў строгія правілы афармлення паштовых адпраўленняў. Трэці калега (С. Барысенка) таксама ўклаў свае творчыя здольнасці ў афармленне, як у выпадку з лістом у Лорэнс (Канзас), на які адказ быў.

Адзнакі на канвертах пасля іх атрымання

З дат, што адносяцца да канвертаў, дата атрымання была найважнейшай, асабліва калі яна не фіксавалася ў асобных рэгістратарах або дзённікавых запісах. Яна ставілася звычайна ў сярэдзіне адваротнага боку канверта (на ніжняй частцы клапана). На канвертах не з СССР і не з іншых сацыялістычных краін дата атрымання ў першы перыяд не ставілася.

Звесткі пра даты і геаграфічныя дадзеныя са штэмпеляў, што адсутнічалі ў той ці іншай форме іх пераліку, узнаўляліся пры апрацоўцы перапіскі. Звесткі пра атрыманне карэспандэнцыі былі ў спісах у канцы дзённікавых бланкетаў і кніг, а таксама ў запісах у іх па днях. Пры дапамозе дадатковай праверкі дзённікаў і зарэгістраваных канвертаў, што сканіраваліся, але былі памылкова не ўлічаныя ў спісах, ліквідаваліся пропускі ў рэгістрацыі.

Асобны масіў рэгістрацыйных картак для фіксацыі адпраўлення і атрымання карэспандэнцыі пачаў выбарчна весціся ў 1989 г., павелічэнне колькасці картак і метадычнасці запісаў заўважнае з 1995 г. Гэтая найбольш рацыянальная форма фіксацыі перапіскі ўключала некаторыя звесткі пра канверты.

Тыпалогія і захоўванне канвертаў

Пад канвертамі маюцца на ўвазе кантэйнеры для адпраўлення любых тыпаў – пісьмы, бандэралі, пасылкі з рознымі тыпамі ўпакоўкі. Адзінкавымі ўзорамі прадстаўлення цалкам самаробныя канверты (ад Д. К., 1995-07-05 ртн Лида), тып «ліст і канверт адным аркушам» (ад даследчыка Рускай Амерыкі з Фэрбанкса (Аляска) Р. Пірса (1990) і этнабатаніка Б. Каваш з Брыджуотэра (Канектыкут) (два ў 1991 г.)). Адна пасылка з кнігамі прыйшла ў скрыні з-пад віскі, прыстасаванай як паштовая скрыня.

Канверты захоўваюцца па фарматах (5 груп), унутры іх па краінах і ў алфавітным парадку па прозвішчах і назвах арганізацый. Змесціва канвертаў было канчаткова вынятае ў працэсе сканіравання.

Нумарацыя

Нумарацыя канвертаў і іншых упаковок ажыццяўлялася не ў працэсе і не ў парадку (г.зн. храналогіі) атрымання. Узнаўленне поўнай храналогіі атрымання лістоў (а не толькі замежных, якія выносіліся ў асобны спіс ужо амаль з самага пачатку замежнай перапіскі) стала задачай пасля драматычнага ўсведамлення на мяжы 2010-х-2020-х гг. асаблівай важнасці перапіскі сярод нашых эксклюзіўных матэрыялаў.

Ідэнтыфікацыйныя нумары карэспандэнтаў адзначаліся на адваротным баку канвертаў (пасля іх пісалі прозвішчы). У асноўным гэта былі нумары для адпраўшчыкаў з краін з дзяржаўнай кірыліцай.

Імя і адрас адпраўшчыка

Прозвішча адпраўшчыка ў многіх выпадках адсутнічае, што можа мець розныя растлумачэнні. Такімі былі лісты ад невядомых асоб, якія прыйшлі ў сувязі з індзеянісцкімі аб'явамі ў газетах: жарт (1990-08-06 рм Беразіно) або «письмо счастье» з Рагачова (1998-08-22 рм Лучын), ліст ад «Л.» (1994-08-15 рм Душанбе). Ад вядомых карэспандэнтаў, але з прычыны пэўных перасцярог: з Чашнікаў (1988-04-14 рм Краснозвездное, адрасат, якому мы пісалі ў іншы раён Віцебскай вобласці). Фіктыўныя прозвішчы (у прыватнасці, Людмілы, 1991); «г. Магілёў, паштамт, пашпарт» (№) (1991, 1992); псеўданім G. P. Maksimov (два з Нью-Джэрсі (па гарадах на штэмпелі, зваротны адрас – г. Нью-Ёрк)), 1995 і 1996). Канверт з лістом і біяграфічнай даведкай з Дэнвера ад сенатара часткова індзейскага паходжання ад Каларада Б. Найтхорса Кэмпбэла меў толькі вулічны адрас (1996-05-16 рм Denver, CO).

Змяшчэнне зваротнага адраса не на пярэднім, а на адваротным баку канверта – распаўсюджаная практыка ў шэрагу краін (Польшча, Іспанія), але ёсць выпадкі, калі ён зусім адсутнічае. Сярод канвертаў з незвычайных месцаў (адкрыта ўказаных або «схаваных») – ад У. Лупакова (1988-10-19, 1988-11-30, 1988-02-19, 1989-03-05 рм Ленинск), на якіх не ўказваецца, што гэта Байканур.

Імя атрымальніка

Акрамя каардынатора (выканаўчага сакратара) БІТ або яго арганізацыйнай групы, атрымальнікамі адпраўленняў, зарэгістраваных як уваходныя ў БІТ, былі і іншыя члены таварыства.

Побач з назвай БІТ можна сустрэць назвы яго праграм і структур, напрыклад, праграма «Адкрыццё Амерыкі і Беларусь» (BY_Мальцаў =01 1990-02-21 рм Мн) або адзін з «саветаў» пры ім (BY-1_Сакратарыят Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь (Урадавае) 1994-03-15 рм Мн #392).

У шэрагу выпадкаў назва таварыства скажалася. Напрыклад, скарачэнне BAIS ад Byelorussian (пазней – Belarusian) American Indian Society) адным адпраўшчыкам шматразова падавалася як BIAS (з намёкам на «прыхільнасць», калі не на «забабоны»). На канвертах можна сустрэць «Белорусско-индийское общество» або «Аб'яднанне беларускіх індзян» (з'явілася проста іранічна, ад яго ж неактыўнага члена А. Брыш (1998-12-17 рм Гродно)).

«А. Сімаков» – так напісана на канверце ад беларускага пісьменніка з ЗША Я. Юхнаўца (US_Juchnawiec 1991-05-23 pm Staten Island, NY #96). М. Макіні (Анкарыдж) на сваім канверце паспрабаваў узнавіць кірылічны варыянт для Ales Simakou, арыентуючыся на французскую мову, – «Алес Семаку -?» (US_McKinney 1990-09-14 pm Anchorage, AK #301). На канвертах можна знайсці і ўказанне на адзін ранні індзейскі псеўданім (як крыптанім – З. В. (У. В.)), а таксама больш позні Алекс Многа Маиса або Алекс М. М. (ад Эні, 2003).

Адрас атрымальніка

Адрасныя наклейкі, якія адносяцца да атрымальніка або адпраўшчыка, – распаўсюджаная з'ява. Некаторыя адпраўшчыкі прымацоўвалі на канверт (як адзіны або альтэрнатыўны варыянт адраса) нашы выразаныя з канвертаў або лістоў зваротныя адрасы (у т.л. з адрасным штэмпелем).

Кірылічны або транслітарацыйны варыянт змяшчаўся па ініцыятыве саміх адпраўшчыкаў, а таксама прынамсі ў адным памятным выпадку – нашай: па нашай просьбе да апачаў Белаі Гары напісаць наш адрас кірыліцай ён з'явіўся як безальтэрнатыўны на канверце з рэдакцыі газеты (US-1_Fort Apache Scout 1989-06-30 pm Whiteriver, AZ #117).

Адрас (разам з іменем адпраўшчыка) адсутнічае ў выпадках, калі канверты з «акенцам» – такія прыйшлі, напрыклад, з U.S. Department of Justice (штэмп. 1995-11-02 Washington, DC), ад Sage Publications (Thousand Oaks, CA) у 1997 і 1998 гг.

Найбольш распаўсюджаныя памылкі адрасацыі ў частцы краіны – БССР і СССР пасля 1991 г. і Расія («Беларусь, Расія»). Зафіксаваныя і іншыя казусы, напрыклад, такія «нефармальны» каментарыі наконт адраснай інфармацыі на канверце CA-1_Intertribal Forestry Association of British Columbia [no sender] pm Kelowna, BC 1992-05-06 #453, на якім надрукавана Byelarusia, папраўлена на Byelorussia (падкрэслены элемент -russia); пасля назвы краіны дапісана Bolivia, але закрэслена з удакладненнем: «one of the Communist Commonwealth, remember?»

Адзін з многіх прыкладаў з'яўлення на канвертах напаміну пра СССР – ліст з Лейквуда (Каларада) (2000-12-15 pm Denver). Неіснуючы USSR згадваўся больш дасведчанымі як «former».

Сярод удакладненняў у адрас, зробленых на пошце, вылучаюцца выпраўленне няправільнага індэкса, напісанне нумара паштовай скрыні замест вулічнага адраса.

Штэмпелі

Несупадзенне населенага пункта ў адрасе адпраўшчыка і на выходным штэмпелі – адзін з найбольш займальных момантаў пры вывучэнні элементаў канвертаў. Для прыкладу: горад Чульман (1988-05-13 рт) – адзіны выпадак, калі канверт (з каля 30) з Якуціі ад капітана рачнога судна А. Баркоўскага мае штэмпель не Якуцка.

Таксама цікавыя казусы наяўнасці двух і больш выходных штэмпеляў, адсутнасць штэмпеляў (выходнага, уваходнага або абодвух). Праблема нечытальных элементаў штэмпеляў – практычна дэтэктыўная. Выходныя штэмпелі зрэдку знаходзяцца на адваротным баку канверта, а ўваходныя дастаткова часта – на пярэднім.

Штэмпелі і ў цэлым канверты набываюць асаблівае значэнне пры даследаванні катэгорыі «адпраўленні без ліста».

Дапаможнае значэнне штэмпеляў вялікае пры адсутнасці дакладных дат лістоў. Пры адсутнасці ў самім лісце даты (дня) напісання (або наяўнасці толькі года і месяца) штэмпель дае магчымасць (разам з улікам зместу) меркаваць пра найбольш верагодную дату. Напрыклад, М. Модлес (М. Modless) з рэзервацыі Сан-Карлас (Арызона) датавала ліст ліпенем 1989 г., наш адрас змешчаны ў выпуску газеты "Форт-Апачы скаўт" за 30.06.1989, а на штэмпелі Сан-Карласа – 2.08.1989.

Штэмпелі на некаторых канвертах не носяць назвы н.п., дзе пастаўленыя: іх замяняюць паштовыя коды (Канада) або іншыя варыянты ідэнтыфікацыі гарадоў (замест «Мадрыд»; «Федэральная сталіца» Аргенціны).

12 канвертаў ад А. Карлюкевіча (з маскоўскімі штэмпелем і нумарам паштовай скрыні) не ўказвалі на тое, што дасылаюцца з Кубы; надпісаныя ваенным журналістам, яны дастаўляліся ў Маскву. На 1-ым выходны штэмпель практычна адсутнічае (адна рыска), штэмпель Гомеля – 26.10.1989 (атр. 27.10.1989). 12-ты мае на выходным штэмпелі толькі адну няясную літару або лічбу (грубы дэфект штэмпеля) і не мае ўваходнага штэмпеля (атр. 22.04.1990). Аналагічна серыя лістоў, адпраўленая індзеяністкай А. Брыш праз палявую пошту, яўна не ўказвае, што гэта карэспандэнцыя з замежнай краіны, канкрэтна з Венгрыі (Кішкунмайша).

На адным з двух канвертаў ад кампаніі Stone Post Bison (McCracken, KS) няма штэмпеляў і іншых адзнак, акрамя «Получено Межпочтамтом-1 в подмоченном виде», а гомельскі штэмпель (25.11.1992) пастаўлены на поліэтыленавай абгортцы (#284, л.д. 1.11.1992 г.).

Дадатковыя элементы адпраўшчыка

Указанні на ўлажэнні, дадаткі да лістоў. Робяцца як па стандартнай форме, так і па ініцыятыве адпраўшчыкаў. М. Макіні (Анкарыдж, Аляска) неаднаразова сам дэталёва пералічваў на саміх канвертах улажэнні ў яго пакетах, бандэролях).

Малюнкi адпраўшчыка. Малюнкi М. Хуча (Аляска) і Б. Каваш размешчаныя ў левай частцы пярэдняга боку канвертаў. Індзейністка Б. Жукоўская (Беласток) змясціла свае малюнкi і надпісы па актуальнай у 1990 г. тэме індзейскага Свяшчэннага бегу (Sacred Run, Święty bieg), які прайшоў і па тэрыторыі краін і рэспублік Усходняй Еўропы, на адваротным (Zukowska 1990-09-09 pm Bialystok [Białystok] #169) і пярэднім (1990-10-22 pm Bialystok [Białystok] #168) баках канвертаў.

Тэкставыя паведамленні на канвертах. Найбольш памятныя «P.S.» і нататкі без гэтай адзнакі – на канвертах ад М. Шуканава і С. Вітушкі (без штэмп., атр. 1990-06-16).

Укладзеныя канверты. Сустрэкаюцца нярэдка. (Ад канвертаў, якія 1) не прайшлі паштовай апрацоўкі з прычыны таго, што былі ўлажэннем, адрозніваюцца тым, што 2) перадаваліся фізічнымі асобамі або 3) у парушэнне працэдуры не атрымалі паштовых адзнак. Канверты, якія не маюць прыкмет адпраўкі па пошце і дакументальных пацвярджэнняў, што яны прыйшлі па пошце, ставяцца пад сумненне як «канверт адпраўлення», які павінен рэгістравацца ў гэтай якасці.)

Маркі

Адсутнасць марак з прыкметамі іх першапачатковай наяўнасці сведчыць пра выпадковае або наўмыснае іх аддзяленне (выпадкова-наўмыснае – рукамі дзяцей). Унікальны выпадак з маркамі на адпраўленнях В. Грыцкевіча: толькі яны адсутнічаюць (але пасля фіксацыі іх на першапачатковых месцах з дапамогай сканіравання) па прычыне, звязанай, відавочна, з якасцю клею або прыклеявання.

Тэматыка марак – самая разнастайная. Маркі краін Амерыкі – «профільныя» для нас, на іх ёсць і ўласна індзейскія матывы (часам па ініцыятыве адпраўшчыкаў).

Мастацкія (і маркіраваныя) канверты

Мастацкія маркіраваныя канверты, тыповыя для гісторыі пошты СССР, – катэгорыя, якая амаль не сустракаецца на адпраўленнях з іншых краін. З падобнымі польскімі канвертамі мы сутыкнуліся практычна толькі пры перапісцы з Б. Жукоўскай.

Сярод выяў на паліграфічных канвертах амерыканісцкія па тэматыцы сустракаюцца рэдка. На канвертах з індзейскіх арганізацый, рэзервацый ЗША знаходзім узоры малюнкаў

(лагатыпы, гербы, эмблемы), якія можна аднесці да мастацкіх элементаў: Lenni Lenape Historical Society of Pa. 1990-11-13 pm Lehigh Valley, PA #95; Southern Ute Indian Tribe 1991-06-11 pm Ignacio, CO #49; Fort Sill – Chiricahua – Warm Spring – Apache Tribe 1993-07-21pm Apache, OK #75; Mescalero Apache Tribe 1994-04-06 pm Mescalero, NM #12; Colorado Indian Chamber of Commerce 1995-09-27 pm Denver, CO #94; і інш.

Заклучэнне

Фарміраванне масіваў лічбавых копіяў, ЭТ і іншых форм прадстаўлення дадзеных пра канверты і іншыя ўпакоўкі суправаджаецца стварэннем катэгорый, кодавага забеспячэння, адзнак, якія дапамагаюць пры пошуку паводле пэўных крытэрыяў, пошукавых фраз.

Хаця мы забяспечылі доступ праз інтэрнэт да значнай часткі нашай карэспандэнцыі, уключаючы канверты, мы пакуль не выкарыстоўвалі іх як факсімільныя ў друкаваных выданнях, хаця і мелі такую магчымасць (змясціўшы ўзоры выяў уласна лістоў у артыкуле, заснаваным у асноўным на карэспандэнцыі [2, с. 27]). Тым не менш, указанні на канверты ёсць у нашых публікацыях, у прыватнасці, у спасылках на лісты без дат, дзе замест іх даюцца даты са штэмпеляў (напрыклад, выпадкі з лістамі ад М. Танка [1, с. 298], Н. Гілевіча [3, с. 325], А. Якімовіча [4, с. 315, 317]).

Больш за дзве тысячы ўваходных канвертаў (як і выходных, узоры якіх маем з групы вернутых юнацкіх лістоў да Ю. Бялова, не адпраўленых, вернутых як недастаўленыя, а лёс астатніх можна толькі прагназаваць) з'яўляюцца важнай часткай архіва БІТ, сотні знаходзяцца ў калекцыі «Лацінаамерыканскага цэнтра». Гэта своеасаблівая форма дэманстрацыі камунікацыйных практык даследчыкаў і іншых асоб, уцягнутых у беларуска-амерыканскія сувязі, амерыканістыку, і аперацый, выкананых паштовымі работнікамі. Пры гэтым прадстаўнікі розных краін, што адгукаюцца на індзеянісцкія ініцыятывы з Беларусі і распаўсюджваюць іх назвы, даюць пэўную інфармацыю пра сябе адкрытага і скрытага характару, паказваюць свае стандарты афармлення карэспандэнцыі. Гэта асабліва цікава для пакаленняў, якія перайшлі да выкарыстання электроннай пошты і месенджараў.

Крыніцы і літаратура

1. Сімакоў, А. В. Індзейскае ў дзённіках, эпістальнай і паэтычнай спадчыне Максіма Танка / А. В. Сімакоў // Трынаццатыя танкаўскія чытанні : зборнік навуковых артыкулаў : [матэрыялы Міжнар. навук. канф., 16 верас. 2022 г. / рэдкал. : В. Д. Старычонок (адк. рэд.), І. М. Мішчанчук, Н. В. Заяц]. – Мінск : БДПУ, 2022. – С. 297–300.

2. Сімакоў, А. «Індзейская справа» ў пытаннях і адказах : адлюстраванне тэмы каталіцкіх місій сярод індзейцаў у даследчай перапісцы / А. Сімакоў // Наша вера. – 2022. – № 4. – С. 26–31.
3. Сімакоў, А. В. Індзейская тэма ў неапублікаванай перапісцы беларускіх пісьменнікаў (па матэрыялах прыватнага архіва ў Гомелі) / А. В. Сімакоў // Славянскія літаратуры ў кантэксце сусветнай : матэрыялы XIII Міжнар. навук. канф., прысвеч. 100-годдзю БДУ і 90-годдзю з дня нарадж. чл.-кар. НАН Беларусі праф. А. А. Лойкі, Мінск, 28–29 кастр. 2021 г. / Беларус. дзярж. ун-т ; рэдкал. : С. А. Важнік (гал. рэд.) [і інш.] ; навук. рэд. А. І. Бельскі. – Мінск : БДУ, 2021. – С. 322–327.
4. Сімакоў, А. В. Эльдарада просіць дапамогі : дзве аповесці пра індзейцаў слонімскага пісьменніка Аляксея Якімовіча / А. В. Сімакоў // Гісторыка-культурная спадчына Слонімсчыны : да 770-годдзя Слоніма : зб. навук. арт. / Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т гісторыі ; уклад. Т. В. Даўгач ; рэдкал. : В. Л. Лакіза (гал. рэд.) [і інш.] ; Т. В. Даўгач (адк. рэд.). – Мінск: Беларуская навука, 2024. – С. 313-318.

**Aliaksandr V. Simakou: STUDY OF ENVELOPES WITH ELEMENTS OF WARNINGS
(ON THE EXAMPLE OF CORRESPONDENCE OF HOMEL INDIANISTS)
(webzine "Culture. Nation," issue 36, November 2025, pp. 141-151, www.sakavik.net)**

Abstract. Large volumes of correspondence pose problems of accounting, storage, digitization, assessment of informativeness, and importance of information. The experience of individual researchers and collectors can be useful in developing recommendations for creating and using reference information on individual components of documentation received by mail. This article examines the envelopes regarding Native Americans kept by scholars in Gomel. The analysis of the appearance and characteristics of individual elements of the envelopes can constitute a subdiscipline of source studies.

**А. В. Симаков: ИЗУЧЕНИЕ КОНВЕРТОВ С ЭЛЕМЕНТАМИ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЙ
(НА ПРИМЕРЕ ПЕРЕПИСКИ ГОМЕЛЬСКИХ ИНДЕАНИСТОВ)**
(веб-журнал «Культура. Нация», №36, ноябрь 2025, 141-151, www.sakavik.net)

Аннотация. Большие объёмы корреспонденции создают проблемы учёта, хранения, оцифровки, оценки информативности и важности информации. Опыт отдельных исследователей может быть полезен при разработке рекомендаций по созданию и использованию справочной информации по отдельным компонентам документации, поступающей по почте. В статье рассматриваются конверты, хранящиеся у учёных-индеанистов в Гомеле. Анализ внешнего вида и особенностей отдельных элементов конвертов может стать отдельной дисциплиной источниковедения.